

Härjedalens kommun

Rektorn vid Funäsdalens skola

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Funäsdalens skola
i Härjedalens kommun

Tillsyn i Funäsdalens skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Härjedalens kommun under hösten 2014.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Funäsdalens skola besöktes av Skolinspektionen den 23 och 24 oktober 2014.

Fakta om skolenheten

Funäsdalens skola ligger centralt beläget i samhället. Undervisningen omfattar förskoleklass och grundskola i årskurserna 1–9. Skolan har 200 elever, varav 21 elever i förskoleklass. Skolan leds av en vikarierande rektor som tillträdde tjänsten innevarande hösttermin. I rektorns ansvarsområde ingår även ledning av Bruksvallarnas skola.

Vid skolan finns även fritidshemsverksamhet vilken hanteras i ett separat, kommunövergripande beslut.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3 läsåret 2012/13 visar att andelen elever vid Funäsdalens skola som uppnådde kravnivån på de olika delproven i ämnena matematik och svenska generellt sett låg i linje med genomsnittet i riket för alla delprov. I ämnena matematik och svenska varierar andelen elever som uppnått kravnivån på de olika provdelarna i de båda ämnena mellan 78,9 och 100 procent, vilket kan jämföras med riket där mellan 80,7 och 97,1 procent av eleverna uppnådde kravnivån.

Ur skolans statistik kan utläsas att 95 procent av eleverna i årskurs 3 uppnådde kunskapskraven i ämnena matematik och svenska. I de natur- och samhällsorienterande ämnena uppnådde 100 procent av eleverna kunskapskraven.

Årskurs 6

Av Skolverkets nationella statistik för de nationella ämnesproven i matematik, svenska, engelska, natur- och samhällsorienterande ämnen i årskurs 6 läsåret 2012/13 framgår att nästan samtliga elever på Funäsdalens skola erhöll provbetyg E–A i dessa ämnen. Det är bättre resultat än för riket där 94 procent nådde kravnivån i matematik, 95 procent i svenska, 94 procent i engelska, 97 procent i naturorienterande ämnen och 81 procent i samhällsorienterande ämnen.

Av skolans egen statistik kan utläsas att samtliga elever i årskurs 6 nådde kunskapskraven i samtliga ämnen med undantag för matematik, svenska och

engelska. I matematik klarade 96 procent av eleverna kunskapskraven. I svenska såväl som engelska klarade 91 procent av eleverna kunskapskraven.

Årskurs 9

Skolverkets uppföljningsstatistik för läsåret 2012/13 visar att 100 procent av eleverna i årskurs 9 på Funäsdalens skola uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen. Andelen är högre än rikets genomsnitt som är 77 procent.

De fem senaste åren har det genomsnittliga meritvärdet på Funäsdalens skola varierat mellan 195,8 och 240,3. Våren 2013 var det genomsnittliga meritvärdet 218,3 vilket kan jämföras med rikets genomsnittsvärde som var 213,1.

Av de elever som avslutade utbildningen på Funäsdalens skola läsåret 2012/13 var 100 procent behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, vilket är en högre andel än för riket där andelen var 87,6 procent. Till naturvetenskaps- och teknikprogrammet blev 100 procent av eleverna på Funäsdalens skola behöriga, jämfört med riket där andelen var 83,2 procent.

Under de fem senaste åren har skillnaden mellan pojkar och flickor avseende det genomsnittliga meritvärdet varierat. Vissa år har flickorna haft ett högre meritvärde än pojkarna medan det motsatta gällt andra år. För år 2013 lämnas ingen offentlig statistik då antalet pojkar respektive flickor understeg 10 st. Det samma gäller statistiken för andelen pojkar respektive flickor som erhöll godkända betyg i samtliga ämnen, men då 100 procent av eleverna i årskurs 9 uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen så föreligger ingen skillnad. När det gäller gymnasiebehörighet är 100 procent av eleverna behöriga att söka till alla program.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att upptäcka och rätta till brister i verksamheten närhelst de framkommer.

Elevernas kunskapsresultat på Funäsdalens skola ligger ganska nära genomsnittet för riket. På skolan sammanställs och analyseras resultat på ett sätt som driver utvecklingen av undervisningen framåt.

Vid tillsynen har inte framkommit annat än vad som talar för att Funäsdalens skola till stor del utgör en trygg miljö för eleverna. Skolenhetens personal agerar när händelser inträffar och vidtar också åtgärder för att avstyra tendenser till otrygghet eller kränkningar elever emellan. Skolinspektionen ser dock en anledning för skolan att ta tag i och arbeta med personalens samsyn

fullt ut vad gäller värdegrundsarbetet, då elever under tillsynsbesöket signalerat till inspektörerna att det finns exempel där lärare tilltalat vissa elever på ett nedsättande sätt.

Planen mot kränkande behandling behöver kompletteras med en redogörelse för de förebyggande åtgärder som skolan vidtagit föregående år för att motverka kränkande behandling. Dessutom behöver rutinen tydliggöras för hur personalen ska fullgöra sin skyldighet att anmäla fall av misstänkta kränkningar till rektorn.

I beslutet bedömer Skolinspektionen också att huvudmannen och rektorn behöver skapa förutsättningar för psykolog att vara delaktig i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete vid skolan.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Härjedalens kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 19 januari 2015 redovisas för Skolinspektionen. på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndsordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Härjedalens kommun och rektorn måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att ge studiehandledning på modersmål till de elever som bedöms vara i behov av det.

Motivering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev har behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Enligt skolförordningen är studiehandledning på modersmål en form av särskilt stöd som en elev som behöver det ska få.

I intervjuer med rektor, elevhälsa och lärare framkommer att det på Funäsdalens skola finns nyanlända elever vars behov skolan också kartlagt. Skolan

bedömer att dessa elever är i behov av studiehandledning på modersmålet för att kunna utvecklas språkmässigt och kunskapsmässigt. Rektorn beskriver i intervjun att det är svårt för skolan att hitta personer som kan utgöra studiehandledare, vilket gör att alla elevers behov därför inte kan tillgodoses i dagsläget. Lärarna uppger i intervjun att de försöker lösa det på bästa sätt under lektionerna och att eleverna får stöd och hjälp, men inte i form av studiehandledning på modersmål. Vidare tillägger lärarna att det har förekommit att elever på skolan blivit underkända i ett eller flera ämnen och att det i praktiken bestått i språkförbistring snarare än brister i ämneskunskaperna.

Det är rektors ansvar att se till att en utredning kommer tillstånd när det blir aktuellt att bedöma om en elev har behov av särskilt stöd. Skolan behöver göra en individuell utredning som visar vilket behov av stöd eleven har. För vissa elever med annat modersmål än svenska kan utredningen behöva klargöra om eleven har behov av studiehandledning på modersmål. Den omständigheten att eleven har annat modersmål än svenska behöver inte per automatik innebära att studiehandledning på modersmålet är den mest effektiva stödinsatsen. Exempelvis om eleven inte har påbörjat begreppsbildningen i ett ämne på sitt modersmål kan eleven istället vara i behov av handledning av svensktalande lärare med ämneskunskap och kunskap om andraspråksutveckling (se Skolverkets stödmaterial Studiehandledning på modersmål, 2013). En individuell bedömning behöver göras av vilka stödåtgärder som behövs i varje enskilt fall.

Skolinspektionen understryker dock att de elever som skolan har bedömt vara i behov av studiehandledning på sitt modersmål ska ges detta. Rätten till särskilt stöd följer av skollagen. Det är således inte tillräckligt att göra bedömningen att studiehandledning på modersmålet inte kan erbjudas mot bakgrund av att skolan inte har tillgång till lärare. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att skolenheten brister genom att inte ge särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Författning

3 kap. 8 § skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Härjedalens kommun och rektorn måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att psykologkompetens finns i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Motivering

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i förarbeten (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276) som framhåller bland annat följande. Elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan.

I intervju med rektorn framkommer att psykologisk kompetens köps in vid behov, till exempel för utredningar eller specifika fall. I intervjuer med elever och elevhälsopersonal framkommer att skolsköterska, kurator och specialpedagog är med och genomför förebyggande insatser på skolenheten. Elevhälsopersonalen upplever det aktiva elevhälsoarbetet som mycket bättre än det förebyggande och att det saknas struktur för hur skolpsykologen ska involveras i analyser av skolenhetens resultat och utvecklingsbehov. Elevhälsans personal ser en brist i att skolpsykologen endast anlitas vid utredningar i enskilda elevärenden utifrån uppkomna situationer för åtgärdande insatser och inte är involverad i Funäsdalens skolas förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete eller arbetet för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Elevhälsan, med medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser, ska vara hälsofrämjande och förebyggande. Eftersom skolpsykolog inte finns med i något förebyggande och hälsofrämjande arbete bedömer Skolinspektionen att skolans elevhälsa inte uppfyller skollagens krav i det här

avseendet. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn behöver skapa förutsättningar för psykolog att vara delaktig i det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Härjedalens kommun och rektorn måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att det för utbildningen finns tillgång till datorer så att syftet med utbildningen kan uppfyllas.

Motivering

Enligt skollagen ska det för utbildningen finnas den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Eleverna ska ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. I läroplanen anges att rektorn ansvarar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och stöd för att själv kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel datorer. Vidare framgår att varje elev efter genomgången grundskola ska kunna använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

I intervjuer uppger rektorn, lärare och elever att tillgången till datorer på skolan är så begränsad att det är svårt att använda dem i undervisningen. Många av de program som finns installerade på datorerna är så ålderstigna att det inte längre finns uppdateringar att tillgå. Det är också vanligt att de installerade programmen inte är kompatibla med dagens vanligaste operativsystem och program.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte ger eleverna tillgång till den utrustning i fråga om datorer som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Författning

2 kap. 35 § skollagen

10 kap. 10 § skollagen

Lgr 11 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, och 2.8 Rektorns ansvar

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Härjedalens kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

Planen mot kränkande behandling innehåller inte

- a) rutiner för hur personalens respektive rektorns anmälningsskyldighet ska fullgöras vid fall av kränkande behandling,
- b) en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen är lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

I skollagen anges att det inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Som ett led i detta ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Av skollagens förarbeten framgår att planen ska vara anpassad till de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Allmänt kan sägas att planen dels ska ta sikte på ingripanden i akuta situationer, dels avse både förebyggande och uppföljande verksamhet. Den ska innehålla rutiner för hur personalen i verksamheten ska agera, ansvarsfördelning samt hur händelser och åtgärder ska dokumenteras m.m. (prop. 2007/08:95 s. 576 f. och 2005/06:38 s. 139 f.).

Skolinspektionen har tagit del av Funäsdalens skolas plan mot kränkande behandling för år 2013/14. Av denna framgår att Funäsdalens skola genomför kartläggningar som sedan leder till förebyggande insatser samt att eleverna och personalen medverkat i detta. Däremot saknas det en redogörelse för hur fjolårets åtgärder har genomförts i planen.

I händelse av att en elev blir kränkt, trakasserad eller diskriminerad finns en rutin beskriven i planen. Rutinen överensstämmer dock inte med skollagens krav då den anger att anmälan till rektor ska göras först efter att personal försökt lösa situationen, men inte lyckats. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska med andra ord inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. Personalen och rektorn ska göra en anmälan så snart de får kännedom om kränkande behandling. Huvudmannen behöver få ta del av uppgifterna för att kunna inleda en utredning skyndsamt. Det behöver därför finnas fungerande rutiner för anmälan, hantering och dokumentation

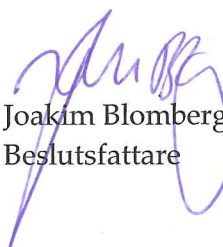
Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte lever upp till skollagens krav. Skolinspektionen finner dock att bristen är mindre allvarlig eftersom tillsynen i övrigt visar att skolans arbete mot kränkande behandling är välfungerande. Skolinspektionen ger därför Härjedalens kommun och rektorn en anmärkning med stöd av 26 kap. 11 § skollagen när det gäller trygghet och studiero. Skolinspektionen förutsätter att Härjedalens kommun åtgärdar bristen. Någon redogörelse behöver därför inte lämnas till Skolinspektionen.

Författning

6 kap. 6, 8 och 10 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Sten Svanholm och utredare Karolina Bergqvist.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Anders Holmgren
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.